

Pozemkové knihy, urbáře a soupisy poddaných

Garant tematické databáze: **Legnerová Hana, Mgr.**, archivárka SOA v Litoměřicích - Archivního odboru, tel.: +420 477 755 960, legnerova@soalitomerice.cz

[Ke stažení ve formátu PDF](#)

Vazba na Pravidla

Tematická databáze (TD) Pozemkové knihy, urbáře a soupisy poddaných vznikla z potřeby digitalizace těchto knih. V rámci požadavků na rozšířený popis spadá do [Pravidel - 5.4 Úřední knihy, registraturní pomůcky, kartotéky](#). Pro potřeby SOA je uplatňován podrobnější zápis.

Co zapisovat?

Databáze slouží k popisu pozemkových knih, urbářů a soupisů poddaných.

Stanovení evidenční jednotky

Většinou se pozemkové knihy, urbáře a soupisy poddaných evidují jako úřední knihy - viz Pravidla – [2.9.3 Druhy evidenčních jednotek - 3.1 Úřední knihy](#)

Mohou ale nastat případy, kdy se daná agenda eviduje jako aktový materiál (EJ karton).

Úroveň popisu

Lze uplatnit pouze jako **jednotlivost** nebo teoreticky i jako **část jednotlivosti** (např. popis dílčího zápisu k významnému objektu či osobnosti).

Dále viz [Pravidla - Příloha 1 – Příklady jednotek popisu a úrovní popisu - příklady 2.1 až 2.3](#)

Podkategorie záznamu

U této TD se rozlišují dvě podkategorie:

- **pozemková kniha** - jde o evidenci převodů nemovitého, zvláště pozemkového majetku a s nimi souvisejících platů, poplatků, dluhů a jiných břemen.
- **urbář** - jde o soupis poddanských povinností vůči vrchnosti vyplývající z držby rustikální půdy.
- **soupis poddaných** – jde o evidenci poddaných po vsích a usedlostech, obsahující jméno hospodáře a jeho rodinných příslušníků či sirotků, doplněnou o další údaje (věk, příbuzenský vztah, druh obživy aj.)

Formální název

Slouží k zápisu původního názvu knihy. Nepovinný údaj. Viz [Problematika názvů](#).

Obsah

Na prvním místě se uvádí český originální název archiválie; případně volný český překlad cizojazyčného názvu (z pole Formální název); nebo upravený český název, odvozený od českého originálního názvu, který nebyl zcela srozumitelný (z pole Formální název).

Je-li archiválie bez titulu, uvede se náhradní, odvozený z jejího obsahu (neuvádíme do hranatých závorek).

Pokud je to nutné, uvádí se dále základní obsahový popis (např., upozornění na různá vyobrazení, časové hiáty, umístění a druh indexu, způsob vedení zápisů apod.).

Díl, část, pořadí, vydání

Povinný údaj v případě, že má kniha více dílů. Např. 2. *díl*, *II. díl*. Je možno použít podle zvyklostí arabské či římské číslice s tečkou s následným vyjádřením, jestli jde o část / díl / svazek atd.

Index

Pole napojené na číselník s výběrem hodnot:

Hodnota	Vysvětlení
ano	Kniha obsahuje index.
ne	Kniha index neobsahuje.

Lokalita

Povinné pole; napojené na přístupové body třídy "geografický objekt" - slouží k výběru lokalit (město/obec), které popisovaná pozemková kniha, urbář nebo soupis poddaných teritoriálně zahrnuje.

V případech, kdy není možné anebo účelné vypisovat všechny lokality, vyplní se do pole „Lokalita“ název velkostatku či statku, ke kterému se kniha vztahuje.

Množství

Nepovinný údaj. Např. 255 stran, popsáno 198 stran.

Přístupové body - doporučené role

Následuje výčet rolí, u kterých by měly být napojen přístupový bod, pokud je znám:

Role entit	Typy entit	Povinnost	Vysvětlení
Autor textu	Korporace / Osoba/bytost	-	Použije se přiměřeně k významu informace.
Tvůrce výtvarné stránky	Korporace / Osoba/bytost	-	Tvůrci ozdobných prvků, kaligrafie, kreseb apod.(s výjimkou výrobců knižní vazby)
Místo vzniku jednotky popisu	Geografické objekty	K	Související
Související entita	Korporace	-	Instituce, u které byla kniha vedena.
Písař	Korporace / Osoba/bytost	-	Použije se přiměřeně k významu informace.
Výrobce	Korporace / Osoba/bytost	-	Výrobci nosiče záznamu (výrobce vazby, ručního papíru apod.).

V případě potřeby je možné přidat další role.

Ostatní prvky popisu

Ostatní prvky popisu dle kapitoly [4 Společná pravidla zpracování archiválií v SOA](#).